

Συμβουλίου της Επικρατείας: 1614/2002

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α ΜΕ/03 σελ. 65

Έννοια ατυχήματος που επήλθε κατά την εκτέλεση ή εξ αφορμής της ναυτικής εργασίας.

Συνταξιοδότηση ναυτικού που καθίσταται απολύτως ή σχετικώς ανίκανος, συνεπεία ατυχήματος κατά την εκτέλεση ή εξ αφορμής της ναυτικής εργασίας.

Αν η σύνταξη απονέμεται λόγω απόλυτης ανικανότητας προς εργασία ή θανάτου ναυτικού, υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16 και 17 παρ. 2 Κ.Ν. 792/1978. αν η σύνταξη απονέμεται λόγω σχετικής ανικανότητας του ναυτικού, υπολογίζεται μειωμένη κατά τα εκατοστά, κατά τα οποία η υγειονομική επιτροπή γνωματεύει ότι υπολείπεται η ικανότητα του ναυτικού προς εργασία.

Πρόεδρος: Ν. Παπαδημητρίου

Εισηγήτρια: Α. Καλογεροπούλου

Δικηγόρος: Κ. Σουμάκης

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της υπ' αριθμ. 2007/1992 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Πειραιώς με την οποία απερρίφθη έφεση του αναιρεσιόντος Ν.Α.Τ. κατά της υπ' αριθμ. 2015/1991 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιώς. Με την τελευταία αυτή απόφαση είχε γίνει δεκτή προσφυγή του θανόντος ήδη συζύγου της αναιρεσίβλητης κατά της υπ' αριθμ. 357/20.2.1989 αποφάσεως του Διευθυντή Παροχών του Ν.Α.Τ., είχε ακυρωθεί η απόφαση αυτή και είχε κριθεί ότι εφόσον ο θανών σύζυγος της αναιρεσίβλητης είχε χαρακτηριστεί από τα αρμόδια Υγειονομικά όργανα ως απολύτως-διαρκώς ανίκανος προς εργασία edικαιούτο πλήρους συντάξεως ανικανότητος λόγω εργατικού ατυχήματος και όχι μειωμένης κατά το ποσοστό της ανατομοφυσιολογικής του βλάβης.

3. Επειδή με το άρθρο μόνο του π.δ. 913/1978 (220 Α') κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο νόμου με αριθμό 792/1978 οι διατάξεις περί Ν.Α.Τ. Στο άρθρο 1 ορίζεται ότι: «Αι κατωτέρω αναφερόμενες εκφράσεις. . . έχουνσι . . . την καθ' εκάστη τούτων αναφερομένην έννοιαν: . . . Απολύτως ανίκανος: Ο ισόβιος ανίκανος προς άσκησιν οιουδήποτε επαγγέλματος. Απόλυτος ανικανότης: Η ισόβιος ανικανότης η μη επιτρέπουσα την άσκησιν οιουδήποτε επαγγέλματος. Σχετικώς ανίκανος: Ο ισόβιος ανίκανος προς άσκησιν μόνον του ναυτικού επαγγέλματος. Σχετική ανικανότης: Η ισόβιος ανικανότης η μη επιτρέπουσα την άσκησιν του ναυτικού επαγγέλματος μόνον. . .». Άρθρο 14: «. . . 4. Χορηγείται σύνταξις ατυχήματος: Α) Εις ναυτικόν καθιστάμενον απολύτως ή σχετικώς ανίκανον, συνεπεία ατυχήματος επελθόντος εν τη ναυτική εργασία ή προκληθέντος εξ αφορμής ταύτης. . .». Άρθρο 17: «1. . . 2. Σύνταξις απονεμομένη δι' απόλυτον ανικανότητα ή θάνατον, συμφώνως προς το άρθρο 14 παρ. 4 εδαφ. Α', Β', Γ' και Δ' του παρόντος νόμου υπολογίζεται κατά τας διατάξεις του άρθρου 16 του παρόντος ένθα κατ' εξαίρεσιν: α). . . β). . . 3. Ναυτικός δικαιούμενος συντάξεως συνεπεία σχετικής ανικανότητος προελθούσης εξ ατυχήματος . . . λαμβάνει ως τοιαύτην την κατά το άρθρον 16 του παρόντος. . . μειωμένην κατά τα ποσοστά της προς εργασίαν υπολειπομένης εις αυτόν ικανότητος, καθ' α ήθελε κριθή κατόπιν σχετικής υγειονομικής εξετάσεως παρά της κατά το άρθρον 27 του παρόντος, αρμοδίας Υγειονομικής Επιτροπής. . .». Άρθρο 27: «1. Περί της ενεστώσης ανικανότητος ησφαλισμένου. . . αιτούντος παροχήν αποφαίνεται πρωτοβαθμίως τριμελής Υγειονομική Επιτροπή. . . 2. Επί πάσης αμφισβητήσεως αφορώσης την κατά την προηγούμενην παράγραφον απόφασιν της Α/βαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής επιτρέπεται η προσφυγή ενώπιον Δευτεροβαθμίου τοιαύτης, ης η απόφασις θεωρείται οριστική. . .». Το άρθρο τούτο αντικαταστάθηκε ως εξής από τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 6 του ν. 1711/1987 (Α 109): «1. Για την ανικανότητα ασφαλισμένου ή μέλους της οικογένειάς του γνωματεύουν οι πρωτοβάθμιες υγειονομικές επιτροπές του Δημοσίου ή του Ι.Κ.Α. Για κάθε αμφισβήτηση που αφορά γνωμάτευση πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή από τον ενδιαφερόμενο και το Ν.Α.Τ. στην οικεία δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή μέσα σε 30 ημέρες από την επίδοσή της σε αυτόν. . .». Κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων χορηγείται σύνταξη σε ναυτικό που καθίσταται απολύτως ή

σχετικώς ανίκανος συνεπεία ατυχήματος που επήλθε κατά την εκτέλεση ή εξ αφορμής της ναυτικής εργασίας: ως τέτοιο ατύχημα θεωρείται και η νόσος που προκλήθηκε ή, αν προϋπήρχε, εκδηλώθηκε ή επιδεινώθηκε από βίαιο συμβάν ή λόγω της εκτελέσεως της ναυτικής εργασίας κάτω από συνθήκες μη κανονικές και εξαιρετικές, οι οποίες υπήρξαν η κύρια αφορμή για την εκδήλωση ή ανάπτυξη της νόσου ή την επιδείνωσή της. Εξ άλλου, οι προαναφερθείσες υγειονομικές επιτροπές είναι αποκλειστικώς αρμόδιες να αποφαίνονται από ιατρική άποψη περί της ικανότητας του ασφαλισμένου να εργασθεί, καθώς και περί της υπάρξεως ή μη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ανικανότητας που διαπιστώθηκε και του ατυχήματος υπό την ως άνω έννοια. Ειδικότερα, οι επιτροπές αυτές αποφαίνονται περί του αν εκδηλώθηκε ή επιδεινώθηκε προϋπάρχουσα διαθεσική νόσος σε σχέση με το βίαιο συμβάν ή με τις συνθήκες της ναυτικής εργασίας, οι οποίες κρίθηκαν στη συγκεκριμένη περίπτωση ως ασυνήθεις και εξαιρετικές από τα ασφαλιστικά όργανα του Ταμείου ή τα επιλαμβανόμενα της υποθέσεως, μετά από άσκηση προσφυγής, τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Οι γνωματεύσεις των εν λόγω επιτροπών, εφ' όσον είναι ειδικώς αιτιολογημένες, δεσμεύουν τα αρμόδια για την απονομή της συντάξεως ασφαλιστικά όργανα του Ν.Α.Τ., καθώς και τα ως άνω δικαστήρια (πρβλ. Σ.τ.Ε. 1735/1985, 4680/1986).

4. Επειδή, περαιτέρω από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται ότι το ύψος της συντάξεως, εάν μεν η σύνταξη απονέμεται λόγω απόλυτης ανικανότητας προς εργασία ή θανάτου του ναυτικού υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16 και 17 παρ. 2 του ανωτέρω Κωδικοποιητικού Νόμου, εάν δε η σύνταξη απονέμεται λόγω σχετικής ανικανότητας του ναυτικού, αυτή υπολογίζεται επίσης κατά τις τελευταίες αυτές διατάξεις, πλην μειωμένη κατά τα εκατοστά, κατά τα οποία η αρμόδια υγειονομική Επιτροπή γνωματεύει ότι υπολείπεται η προς εργασία ικανότητα του ναυτικού (Σ.Ε. 3679/1991, 2750/1999).

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση σε συνδυασμό προς τα λοιπά παραδεκτώς ληπτέα υπόψη κατ' αναίρεση διαδικαστικά έγγραφα προκύπτουν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Ο σύζυγος της αναιρεσίβλητης απογεγραμμένος ναυτικός, είχε συνολική πραγματική ναυτική υπηρεσία 10 έτη, 3 μήνες και 24 ημέρες. Στις 23.7.1984, ενώ υπηρετούσε ως ναύτης στο πλοίο «Α» Ε.Π. 3666, το οποίο έπλεε από KUSADASI για ISTABUL, υπέστη έμφραγμα μυοκαρδίου. Ακολούθως, με την 20768/12.3.1985 αίτησή του προς το Ν.Α.Τ. ζήτησε να του χορηγηθεί σύνταξη αρχικώς κατά τις διατάξεις του Ν. 1085/1980 και μετά τον χαρακτηρισμό της ως άνω ασθένειας του ναυτεργατικού ατυχήματος σύνταξη ανικανότητας εξαιτίας αυτού. Με την 2504/29.5.1985 απόφαση του Προέδρου του Ν.Α.Τ. του χορηγήθηκε σύνταξη κατά τις διατάξεις περί ελάχιστης ασφαλιστικής προστασίας, προκειμένου δε να χαρακτηρισθεί ή όχι η ασθένεια του ως εργατικό ατύχημα παραπέμφθηκε στις Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α., οι οποίες σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 1711/1987 είχαν εν τω μεταξύ καταστεί αρμόδιες. Η Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή του Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά αποφάνθηκε τελικά ότι ο σύζυγος της αναιρεσείουσας παρουσιάζει παλαιό έμφραγμα κατωτέρου τοιχώματος του μυοκαρδίου και έκρινε ότι αυτός ήταν απολύτως διαρκώς ανίκανος, με ποσοστό αναπηρίας 67% από 12.3.1985 και εφ' όρου ζωής και ότι η πάθηση του δεν είχε μεν αιτιώδη συνάφεια με την εργασία του στο πλοίο, οι συνθήκες όμως εργασίας του ως ναύτη αποτελούσαν αιτία επιδείνωσής της. Μετά από αυτά, η Διευθυντής Παροχών του Ν.Α.Τ. με την 357/20.2.1989 απόφασή του δέχτηκε την αίτηση του συζύγου της αναιρεσίβλητης απένειμε σ' αυτόν σύνταξη λόγω ατυχήματος από 1.4.1985, δηλαδή από τον επόμενο μήνα της υποβολής της αιτήσεώς του. Η σύνταξη που του αναλογούσε βάσει του χρόνου υπηρεσίας του, της ειδικότητάς του και των λοιπών οριζόμενων στο νόμο στοιχείων υπολογίστηκε με το από 10.2.1989 πινάκιο υπολογισμού σε 18.156 δραχμές, πλην δεν απονεμήθηκε σε αυτόν ολόκληρο το παραπάνω ποσό, αλλά μόνο τόσα εκατοστά αυτού όσο το ποσοστό αναπηρίας που καθόρισε η Υγειονομική Επιτροπή, δηλαδή 18.156 δρχ. x 67% ίσον 12.165 δραχμές. Κατά της αποφάσεως αυτής του Διευθυντή Παροχών ο ανωτέρω προσέφυγε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου προβάλλοντας ότι εφόσον η Υγειονομική Επιτροπή είχε αποφανθεί ότι αυτός ήταν απολύτως - διαρκώς ανίκανος προς εργασία, εδικαιούτο πλήρους συντάξεως ανικανότητος και ότι, κατά συνέπεια, εσφαλμένως είχε μειωθεί το ποσό της

συντάξεώς του σε ποσοστό 67% της πλήρους συντάξεως, σύμφωνα, δηλαδή, με το ποσοστό της ανατομοφυσιολογικής του βλάβης. Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιώς με την υπ' αριθμ. 2015/1991 απόφασή του δέχθηκε την προσφυγή και ακύρωσε την ανωτέρω απόφαση του Διευθυντή Παροχών του Ν.Α.Τ. με το αιτιολογικό ότι κατά τον υπολογισμό συντάξεως λόγω απολύτου ανικανότητας δεν προεβλέπετο από τη νομοθεσία του Ν.Α.Τ. (άρθρο 17 παρ. 2 π.δ. 913/1978) περιορισμός αυτής, ενώ αντιθέτως προεβλέπετο τέτοιος περιορισμός, για την περίπτωση της συνταξιοδότησεως λόγω σχετικής ανικανότητας (άρθρο 17 παρ. 3 του ίδιου π.δ.). Με τις σκέψεις δε αυτές το Διοικητικό Πρωτοδικείο κατέληξε στην κρίση ότι εφόσον ο σύζυγος της αναιρεσίβλητης είχε χαρακτηριστεί από την αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή του Ι.Κ.Α. ως απολύτως και διαρκώς ανάκανος και όχι ως σχετικώς ανάκανος, ο περιορισμός της απονεμηθείσης σε αυτόν συντάξεως ήταν μη νόμιμος και ότι η απονεμητέα σε αυτόν σύνταξη έπρεπε να υπολογισθεί βάσει των διατάξεων των άρθρων 16 και 17 παρ. 2 του π.δ. 913/1978 και όχι βάσει της διατάξεως του άρθρου 17 παρ. 3 του ίδιου π.δ. Η κρίση αυτή της πρωτοδίκου αποφάσεως επικυρώθηκε και από το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο το οποίο με την αναιρεσιβαλλομένη απόφασή του απέρριψε έφεση του αναιρεσείοντος Ταμείου. Με την κρίση του αυτή το δικάσαν δικαστήριο ορθώς ερμήνευσε τις προεκτεθείσες διατάξεις της νομοθεσίας του Ν.Α.Τ. κατά τα εκτεθέντα στη σκέψη 4, (πρβλ. Σ.Ε. 2475/1998) τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση και ειδικότερα ότι εν προκειμένω έπρεπε να απονεμηθεί στην αναιρεσίβλητη σύνταξη σύμφωνα με το ποσοστό αναπηρίας 67%, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα, όπως και η υπό κρίση αίτηση στο σύνολό της.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Όμοια και η Σ.Ε. 2750.1999 Ε.Δ.Κ.Α. 2001, 199.